

ህገ መንግሥታችን - ለዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ

ወንድይራድ ኃብተየስ 02-01-17

የኢትዮጵያ ህገ መንግሥት በአገራችን የሥልጣን ብቸኛ ምንጭ የህዝብ ድምጽ መሆኑን ደንግጓል። ወደ ሥልጣን የሚመጣም ሆነ ከሥልጣን የሚወርድ ፓርቲ በህዝብ ይሁንታ ብቻ ነው። ሥልጣንን ፍለጋ የሠላማዊ ዜጎችን ህይወትና ደህንነት ሥጋት ላይ የሚዋል እንቅስቃሴ ማድረግ፣ ለአመጽ መቀስቀስ፣ ድንጋይ መወርወር ወይም ማስወርወር፣ የልማት ተቋማትን ማፈራረስ...ዛሬ ታሪክ ሆኖ እንዲቀር የብዙዎች ፍላጎትና እምነት ነው። በእርግጥም በአዲሲቷ ኢትዮጵያ ይህ የሚታሰብ ነገር አይደለም። የኢትዮጵያ ሕዝብና መንግሥት ዛሬ የልማትና የዲሞክራሲ ጎዳና የአገሪቱ ችግሮች ሁሉ ቁልፍ መሆናቸውን ተረድተው እነዚህን ለማሳካት ርብርብ ላይ ናቸው።

የሠላማዊ ዜጎችን ደህንነት አደጋ ላይ መጣል፣ ንብረት ማውደም፣ በሕዝቦች መካከል ጥላቻና መቃቃር ማንገስን፣ የግለሰቦችን ክብርና ዝና በማጥፋት ማብጠልጠልን የመሰሉ እኩይ ተግባራት ለአገራችን የዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ ጠንቅ ነው። ጽንፈኛው የዳያስፖራ ፖለቲከኞች ደግሞ ይህን የጥፋት መንገድ የመታገያ መስመራቸው አድርገውታል። አገራችን የመድብለ ፓርቲ ሥርዓትን የምትከተል አገር ናት። በርካታ ተፎካካሪ ፓርቲዎች በየአምስት ዓመቱ በሚካሄደው አገራዊ ምርጫ ወቅት ሥልጣን ለመያዝ ተፎካካሪ ሆነው ይቀርባሉ፤ ነገር ግን ይህን ዕድል የፈጠረላቸውን ህገ መንግሥት ከምርጫ በኋላ ሲያከብሩትም ሆነ ሲያስከብሩት ብዙም አይስተዋልም።

ፓርቲዎች ሠላማዊ ምርጫ እንዲያካሂዱ ያደረገው ህገ መንግሥቱ ነው። አገራችን ባለፉት 15 ዓመታት ገደማ ፈጣንና ተከታታይነት ያለው ባለሁለት አኃዝ የኢኮኖሚ ዕድገት ማስመዘገብ የቻለችው ይህ ህገ መንግሥት በፈጠረው ሥርዓት ነው። በአጭሩ ይህ ህገ መንግሥት የአገራችን ዙሪያ ገባዋ ነው። ይሁን እንጂ ቀላል የማይባሉ ተፎካካሪ ፓርቲዎች የመድብለ ፓርቲ ሥርዓቱ ያስገኘላቸውን መልካም ነገሮች ከማጣጣም ባለፈ ይህን ሥርዓት የፈጠረውን ህገ መንግሥት ከማክበርና ማስከበር ላይ የሚስተዋሉ እጥረቶች አሉባቸው።

የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥት ለዘመናት ምላሽ ላላገኘው የሰብዓዊ መብቶች መከበር ጥያቄ፤ የህዝብ ሉዓላዊነት እና የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች የማንነትና የራሱን ዕድል በራሱ የመወሰን ጥያቄ፤ አንገብጋቢ ለሆነው የዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ ጥያቄ ምላሽ የሰጠ፤ በህዝብ ሰፊ ተሳትፎ እና በዲሞክራሲያዊ አካሄድ የፀደቀ ህገ መንግሥት ነው። ይህ ሰነድ የህዝቦች አብሮነት እስትንፋስ ነው። ህገ መንግሥቱ ለዘመናት መልስ ያላገኙ ቁልፍ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ እና የማህበራዊ ጥያቄዎችን በዘላቂነት ምላሽ እንዲያገኙ አድርጓል።

በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥት የአገራችን መሠረታዊ ግብ እና ራዕይ የሚገለፅበት የህጎች ሁሉ የበላይ የሆነ ህግ ሲሆን፤ ሁሉም የመንግሥት አካል ሥልጣንና ኃላፊነት ምንጩ እና መሠረቱ ይኸው ሰነድ ነው። የማንኛውም የመንግሥት አካል ውሳኔ፣ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ እና የፖለቲካ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች ከህገ መንግሥቱ የሚመነጩና ከህገ መንግሥቱ ጋር የሚጣጣሙ ናቸው። በአገራችን የሚወጡ ማናቸውም ህጎች ህገ መንግሥታዊ መሠረት ያላቸውና ህገ መንግሥቱን የማይቃረኑ መሆን ይገባቸዋል። የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥትም፤ የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ስለ አገራቸው ያላቸውን የጋራ አንድነት የሚያመለክት ሰነድ ነው።

የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ለአገራቸው ያላቸውን ራዕይ በህገ መንግሥቱ መግቢያ ላይ እንዲህ ሲል ሰፍሯል "እኛ የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦች፣ ሕዝቦች፣ በአገራችን ኢትዮጵያ ውስጥ ዘላቂ ሠላም፣ ዋስትና ያለው ዲሞክራሲ እንዲሰፍን፣ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ዕድገታችን እንዲፋጠን፣ የራሳችንን ዕድል በራሳችን የመወሰን መብታችንን ተጠቅመን፣ በነጻ ፍላጎታችን፣ በሕግ የበላይነት እና በራሳችን ፈቃድ ላይ የተመሰሠረተ አንድ

የፖለቲካ ማኅበረሰብ በጋራ ለመገንባት ቆርጠን በመነሳት፤ ... አንድ የኢኮኖሚ ማኅበረሰብ የመገንባቱን አስፈላጊነት በማመን፤ በትግላችንና በክፈልነው መስዋዕትነት የተገኘውን ዲሞክራሲና ሠላም ዘላቂነቱን ለማረጋገጥ፤ ይህ ሕገ መንግሥት ከዚህ በላይ ለገለጽናቸው ዓላማዎችና እምነቶች ማሰሪያ እንዲሆን እንዲወክሉን መርጠን በላክናቸው ተወካዮቻችን አማካይነት በሕገ መንግሥት ጉባዔ ዛሬ ኅዳር 29 ቀን 1987 አጽድቀንዋል።” ይላል።

ከዚህም ባሻገር የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥት “የግለሰቦች መብትና ነፃነት የተረጋገጠበትና የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች የራሱን ዕድል በራሱ የመወሰን መብት በተሟላ ሁኔታ የተከበረበት የበለፀገች ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያን በጋራ መመሥረት” መሆኑን፤ በቅርቡ የህገ መንግሥት ጉባዔ አባላት ካደረጉት ውይይት እና ምክክር፤ ከህገ መንግሥቱ መግቢያ እና ከሌሎች ዝርዝር ድንጋጌዎች ይዘት ለመረዳት ይቻላል።

የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥት፤ የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች የራሱን እድል በራሱ የመወሰን መብት በተሟላ ሁኔታ የተከበረበት የበለፀገች ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያን ማየት ነው። የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች በጋራ መፈቃቀድና በህግ የበላይነት የተመሠረተ አንድ የፖለቲካና የኢኮኖሚ ማኅበረሰብ ለመመሥረት ቃል የገቡት፤ የቃል ኪዳናቸው ማሰሪያና የጋራ መተዳደሪያቸው የሆነውን የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግሥት በማፅደቅ ነው። ህገ መንግሥቱ የሉአዓላዊነታቸው መገለጫ ነው። ስለሆነም ህገ መንግሥቱንና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን በማክበር ልዩነቶች በሠላማዊና ህጋዊ መንገድ የሚፈቱበትን ሥርዓት በህገ መንግሥቱ በበቂ ሁኔታ ዘርግተዋል።

በህገ መንግሥቱ የማንነት ጥያቄዎችን ጥሩ አድርጎ መልሷል። “ጥሩ አማራጭ ትግሬ፣ ኦሮሞ . . . ወዘተ ሆኖ፤ ጥሩ ኢትዮጵያዊ መሆን እችላለሁ” የሚል አቋም የሚያራምዱ ወገኖችን፤ በዘረኝነት እና በጠባብነት፣ በፀረ- አንድነት ዓላማ አራማጅነት ለፈረጁ አይገባም። በኢትዮጵያ የፖለቲካ አካሄድ የድሮው እኔ አውቅልሃለው አካሄድ ከእንግዲህ አይሰራም። ማንነትን አሸቀንጥሮ እንዲጣልና በደምሳሳው ኢትዮጵያዊ ነህ የሚለው የድሮ አስተሳሰብ ለአገራችን አንድነት የሚበጅ አይደለም። ማንነትን የሚደፈጥጥ በደምሳሳው ኢትዮጵያን ነህ የሚባለው የግዴታ አንድነት አገራችንን ለጦርነት፣ ለድህነትና ለኋላ ቀርነት የዳረጉ ነበሩ። በመጨረሻም፣ አቋማቸው የከሰረ አቋም መሆኑ በተጨማሪ ተረጋገጠ። ይህ ህገ መንግሥት፤ የቡድን እና የግለሰብ መብቶች እና ነፃነቶች እንዲከበሩ፤ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ራሳቸውን በራሳቸው የማስተዳደር ዕድል እንዲጎናፀፉ ያደረገ ህገ መንግሥት ነው።

የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች መክረው እና ዘክረው ባፀደቁት፤ የጋራ ራዕይ እና አገራዊ ግባቸውን በገለፁበት ህገ መንግሥት በግልፅ የሰፈረውን በመፈቃቀድ ላይ የተመሠረተ አንድነትን የሚጎዳ ተግባርና አመለካከት በብሔረሰብ መብት ተሸፍኖ ሲመጣ አለሳልሶ ለመያዝ ሲሞክር ይታያል። የጥበት ኃይሎች ፖለቲካ ፍላጎታቸውን ለማሳካት ቀዳዳ የሚያገኙበት ዕድል እንዳይፈጠር ለመጠንቀቅ ሲል የአንድነትን አስፈላጊነት አበክሮ ሲገልፅ አይታይም። ነገር ግን፤ ኢሕአዴግ ለአንድነት የታገለ ድርጅት መሆኑ የሚያጠራጥር አይደለም።

የህዝቦችን ጥያቄ አንግቦው የታገሉት እና ደርግን የደመሰሱት ኃይሎች፤ ሥርዓቱን ወደ መቃብር ከሸኙ በኋላ፤ የአገሪቱን የመበታተን ዓላማ ቢኖራቸው ያን ለማድረግ የሚከለክላቸው ኃይል አልነበረም። የመለያየት ግብን ለማሳካት ተጨማሪ ሥራ ከማይጠይቅ ደረጃ ደርሰው ነበር። የአንድነትን መፈክር አንግቦ ጦርነት የከፈተው ኃይል ከተሸነፈ በኋላ፤ የመገንጠል ዓላማ የነበረው ማንኛውም ኃይል እንደ ኤርትራ የፍላጎቱን ለማድረግ ይችል ነበር። ሁሉም በትጥቅ ትግል ያገኘውን ድል እያጣጣመ በየፊናው ጎጆ ለወጣ ይችል ነበር። ሆኖም፤ ያ አልተደረገም።

<<የዴሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ እና የልማት ጥረታችንን በፍጥነት ውጤታማ ካላደረግን አደጋ ይፈጠራል>> የሚል ግንዛቤ ይዘው፤ ፈጣን ዕድገት ለማረጋገጥ ያለ ዕረፍት በጥድፊያ እየተረባረቡ የሚገኙ የልማት ኃይሎች፤ እንዲህ ዓይነት ችግር ሲመለከቱ ዕረፍት ሊነሳቸው ይችላል። ሆኖም፤ የጀመርነው የዴሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ ሥራ፤ የአዲስ ባህል ግንባታ ሥራ እንደ መሆኑ መጠን፤ ረዘም ያለ ጊዜ የሚጠይቅ ሥራ መሆኑ እና አሁን ያለችው ኢትዮጵያ የሽግግር ዘመን ኢትዮጵያ እንደ መሆኗ፤ በመነሻ የተጠቀሰውን ብርሃን እና ጨለማን ያዳበለ ሁኔታ ይዛ መታየቷ አይቀርም። ስለሆነም፤ በሂደት የሚታዩ መሰል ችግሮችን በማስተዋል እየፈቱ መጓዝ ግድ ይሆናል። ፌዴራላዊና ዴሞክራሲያዊ ሥርዓታችንን ለአደጋ የሚያጋልጡ የአመለካከት ችግሮችን ማስተካከል ያስፈልጋል። የችግሮቹን መሠረታዊ ባህርይ እና አንደኛውን በትክክል ተገንዝቦ የሚፈጥሩትን አደጋ ለማስወገድ ወይም ለመቀነስ የሚያስችሉ ተጨባጭ እና ትክክለኛ ሥልጣኖችን በመቀየስ፤ በዚህ ላይ ህዝቡ የተሟላ ግንዛቤ እንዲኖረው ማድረግ ያስፈልጋል።